

I

68275

23. 2. 79.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Kako lepo

...

...

...

...

68275

Janez Krizostom,

po Božjem usmiljenji in po milosti apostolskega sedeža knezoškof Ljubljanski,

vsim vernim Ljubljanske škofije zveličanje in blagoslov v Gospodu!

Težek jarm leži na Adamovih otrocih“, pravi modri Sirah, „od dne njih rojstva do dne njih pokopa. Njih misli in skerbi serca so obrnjene v premišljevanje prihodnosti in v dan smerti, od njega, ki sedi na častiljivem sedežu, do tega, ki je pokrit s hodnikom.“ Spolnuje se nad nami, kar je Bog napovedal Adamu: „V trudu se boš od zemlje živil vse dni svojega življenja. Ternje in osat ti bo rodila. V potu svojega obraza boš kruh jedel, dokler se ne poverneš v zemljo, iz katere si vzet; zakaj prah si, in v prah se boš povernil.“ Evi pa je Bog rekel, da bode kō mati veliko terpela in kō žena podložna možu. Premišljevaje ta žalosten stan, toži Job: „Človek rojen od žene, malo časa živi in je z mnogimi nadlogami obdan.“

Bridka skušnja denašnjih dni nam spričuje, kako resnične so te Jobove besede. Koliko jih je, ki od jutra do večera pridno delajo in komaj zaslužijo toliko, da ženo in otroke siromašno prežive. Koliko jih je, ki silo stradajo, ker se sramujejo komu potožiti svojo revo, in če tudi prosijo podpore, je le malo dobivajo. Koliko jih je, ki jim je prevelika suša ali moča poljske pričelke pokončala! Velika je dragina, da si marsikatero družino še potrebnega živeža ne morejo omisliti! Kdo more prešteti razne bolezni, ki ljudje v njih zdihujejo? Pogledjmo v bolnišnice, ki še vseh bolnikov sprejeti ne morejo. Koliko bolnikov ječi po hišah, ki jim še celo najpotrebniših reči primanjkuje. Kako huda šiba so vojske, spričujejo poteptana tla na polji, pokončani nogradi, požgana sela, jokajoče sirote in vdove. Kako neusmiljeno kosí tudi smert ljudi kakor travo in vsekuje rane našim sercem. Zares stiskani so otroci Adamovi z mnogimi nadlogami, kakor je bil Bog v svoji neskončni pravičnosti napovedal prvim staršem po storjenem grehu v zaslužen kazni.

Bog pa ni samo neskončna pravičnost, ampak je tudi neskončna ljubezen, ki se človeku ravno v nadlogah najlepše razodeva, kakor nas uči sveti apostelj Pavel v listu do Hebrejcev rekoč: „Kogar Gospod ljubi, ga pokori in tepe vsacega otroka, katerega sprejme“ v število svojih otrok; in Bog nas strahuje „k temu, kar je koristno, da dosežemo njegovo posvečenje“. Kako lepo se je razodela ta ljubezen božja v denašnjem evangeliju nad slepim Bartimejem, ki je sedel poleg pota, ki pelje v mesto Jeriho, in je vbogajme prosil. Povedali so mu, da gre Jezus memo. In slepi zdajci začne vpiti rekoč: „Jezus, Sin Davidov, usmili se me!“ In Jezus, sama ljubezen, obstoji ter ga reče k sebi pripeljati in ga prijazno vpraša: „Kaj hočeš, da naj ti storim?“ Slepi odgovori z velikim zaupanjem in priserčno priprostostjo; nič drugega ne želi kakor rešen biti temote, le po svetlobi hrepeni, zato prosi Gospoda svetlobe rekoč: „Gospod, da vidim.“ In Jezus mu reče: „Spreglej!“ In odperle so se mu oči in je videl — jasno nebo, svetlo solnce, zelene hribe, cveteče polje, veličastno mesto, veselo množico ljudstva ali sam sebe v borni obleki.“ Vse to je sicer imel pred očmi, ali videl je še kaj veličastnejega pred seboj, kar je več ko nebo in zemlja, mesta in njihovi prebivalci, videl je — Jezusa Kristusa ter je šel za njim in ga nikdar več ni zapustil. O srečni trenutek, poln veselja in nebeškega spoznanja! Videl je Jezusa, pa ne samo s telesnimi, ampak tudi z dušnimi očmi; zasyletila mu je notranja luč, ki človeku duha oživlja in ozdravlja, videl je — svojega Odrešenika in Zveličarja.

Oh, kdo nam bo dal, da bomo tudi mi svojega Gospoda in Zveličarja gledali z obličja v obličje? Gledali ga bomo, če bomo po Jezusovem zgledu ljubezen skazovali svojemu bližnjemu in mu tako vsaj polajševali in oslajševali jarem, pod katerim zdihuje, če mu ga še popolnoma odvzeti ne zamoremo. Saj je ljubezen zapopadek in dopolnilo vse postave in po besedah Jezusa samega edino gotovo znamenje pravega Jezusovega učenca. Rekel je namreč Jezus pri zadnji večerji svojim učencem: „Novo zapoved vam dam, da se ljubite med soboj, kakor sem jaz vas ljubil. V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako ljubezen imate med soboj.“ Kaj nam je dal Jezus novo zapoved? Ali ni bila ljubezen do bližnjega v stari zavezi zapovedana? V stari zavezi je bila kakošnost ljubezni naznanjena z besedami: „Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe“; v novi zavezi je zapovedana ljubezen, kakoršno je imel Jezus Kristus. Novo v Jezusovi zapovedi je tedaj to, da moramo bližnjega ljubiti kakor deležniki Jezusove ljubezni, kakor udje enega Telesa, čigar glava je Kristus. Zato velja ta zapoved, če tudi obsega vse ljudi, zlasti kristjanom, kar spričuje sveti apostelj Pavel v listu do Galačanov rekoč: „Dokler čas imamo, storimo dobro vsem, zlasti pa domačim po veri.“ Naša ljubezen objema sicer vse ljudi; ker mora pa ljubezen, ki vse lepo zverstuje, tudi sama prav zverštena biti, torej skazujemo po zapovedi velikega apostelja svojo ljubezen zlasti njim, ki se udeležujejo skrivnosti naše vere in so z nami v tesnej zvezi. V tem oziru piše ravno ta apostelj svojemu ljubljenu Timoteju: „Ako pa kdo za svoje, in zlasti za domače ne skerbi, je vero zatajil, in je hujši od nevernika“, se je odpovedal kerščanstvu, ker je popustil ljubezen, katera je znamenje pravega kristjana; je hujši kot nevernik, kateri dolžnosti kerščanstva še ne spoznava.

Mnoge so nadloge, ki tarejo naše brate v Kristusu; raznotero se tedaj zamore razodevati naša kerščanska ljubezen. In posebno v postnem času, kateremu se bližamo, se potrudimo za vajo v vsakoršnih čednostih, zlasti v skazovanji dobrih del kerščanskega usmiljenja. „Post je vselej bil hrana čednosti“, pravi sveti papež Leon Veliki. „Iz zderžnosti izvirajo čiste misli, razumni nagibi serca, zveličalni sklepi, in po prostovoljnih pokorilih umerje meso poželjivosti, duh se s čednostmi prenovi. Ker pa ne samo s postom zveličanje svojih duš doseči zamoremo, hočemo post tudi vpopolniti z usmiljenjem do ubogih. Posvetimo to čednosti, kar pritergamo poželjivosti. Naj bode zderžnost onega, ki se posti, oživiljenje siromaku. Prizadevajmo si braniti vdove, oskerbljevati sirote, tolažiti žalostne, pomirjevati obupne. Popotnike sprejemajmo, obtežene podpirajmo, nage oblačimo, bolnim strezimo, da vsak, kateri s pravičnim prizadevanjem Bogu daruje dar ljubezni, vreden postane, od njega sprejeti plačilo v nebeškem kraljestvu.“

Predragi v Kristusu! te besede, s katerimi veliki papež Leon vernem vnaema k serčnim delom ljubezni, si za prihodnje dni globoko v serca zapišimo, da nas svet pripoznava za pravé Jezusove učence in nebeški Oče tudi v nas obličje svojega Sina spozna.

Ne morem se pa zderžati, da vaša serca obračam dans posebno na dve lepi dobrotni napravi, v katerih zamorete svoje kerščansko usmiljenje skazovati. Ustanovljeni ste v središču naše škofije v Ljubljani, mislim da marsikateremu med vami že niste neznani. Tema dvema napravama se pravi hiralnica in dekliška sirotišnica. Hiralnica je napravljena za bolnike, ki vedno hirajo in terpe neozdravljive bolezni. Blaga dobrotljiva serca so položila temeljni kamen k tej napravi. Z darežljivostjo svetnih in duhovnih dobrotnikov in z zaupanjem v Previdnost Božjo se je v kratkem času sezidala lepa prostorna hiša, v kateri usmiljene sestre oskerbujejo neozdravljive reveže. Dasiravno bi bilo prostora zadosti za obilnejše število hirajočih, je nemogoče jih več sprejeti, ker je zidanje mnogo stalo in vsako leto povračevanje najetega kapitala in obresti veliko denarjev zahteva. Dekliška sirotišnica je bila tudi v Ljubljani napravljena vsled poslednje volje blage dobrotnice za uboge deklice, ki jim je nemila smert odvzela druzega očeta ali ljubo mater ali oba roditelja. V njej se uboge sirote pod vodstvom usmiljenih sester podučujejo in vzrejajo, da bi bile zmožne, kadar odrastejo, same si kruh služiti. Ta dobrotna naprava ima sicer nekaj posestva, pa nima zaklada, da bi mogla ustrezati hrepenečim željam toliko zapuščenih sirot, ki se ozirajo z milim očesom na to zavetišče. Verh tega je pa tudi potrebna velika poprava in preuredba starega poslopja in prizidava novih prostorov hišo z težkim bremenom obložila, katero odvaliti bo le mogoče s pripomočjo dobrih usmiljenih serc.

Obé bogoljubni napravi bi se na terdno stalo postavile in bogat blagoslov po vsi deželi razširjevale, ako bi se jima uno težko breme najetih kapitalov zamoglo odvzeti. Usmiljene sestre, ki vse svoje življenje darujejo delom ljubezni, se v ta namen z zaupanjem obračajo do svojih kerščanskih bratov in sester, ter pričakujejo, da jim pridejo na pomoč v polajšanje ubogih rev in sirot. Napravile so srečkanje ter pripravile za srečke razne, nekatere tudi dragocene dobitke. Najviše osebe, celo Njih ces. kralj. Veličanstvo, so blagovolile se udeležiti tega podvzeta ter poslale velikodušne darove. Vsakteri, ki srečko kupi za mali denar, sme upati, da ga doleti eden

teh znamenitih darov; nobeden pa ne bode ostal brez vsakršnega dobitka, ker s tem, da srečko kupi, položi svoj dar na altar kerščanskega usmiljenja, stori dobro delo, ki ostane hranjeno v sercu najbogatejšega povračevalca, večnega Boga. Srečke se bodo poslale vsem prečastitim duhovnim pastirjem, oni vam bodo tudi vso stvar natančneje razjasnili. (Gl. Laib. Diöz. Bl. 1879, št. 1.) Naj dve imenovani napravi kakor dva lepa spominka še poznim rodovom pričati o iskrenosti naše kerščanske ljubezni.

Predragi! skazujmo dobro vsem, zlasti v štiridesetskem postu. Tudi po besedah svetega papeža Gregorja razveseljuje Gospoda tisti post, pri katerem to, kar sebi pritergamo, ubogemu darujemo. Naj bode naša radodarnost toliko obilnejša, kolikor več polajšanja o postni postavi sveta Cerkev zavoljo posebnih razmer današnjega časa in življenja tudi letos dovoljuje.

S privoljenjem svetega Očeta Papeža oznanjam za leto 1879 naslednjo

Postno postavo

za Ljubljansko škofijo.

I. Dnevi, o katerih si je pritergati treba ali o katerih je dovoljeno le enkrat do sitega se najesti, so:

1. Vsi dnevi štiridesetanskega posta razun nedelj.
2. Kvaterne srede, petki in sabote.
3. Srede in petki v adventu.
4. Dnevi pred binkoštni (31. maja), pred prazniki ss. Petra in Pavla (28. junija), vnebovzjetja Marijinega (14. avgusta), vseh svetnikov (31. oktobra), čistega spočetja M. D. (6. decembra), in pred Božičem (24. decembra).

II. Dnevi, o katerih je prepovedano meso jesti, so:

1. Vsi petki celega leta.
2. Pepelnična sreda, štiri kvaterne srede in kvaterne sabote.
3. Trije zadnji dnevi velikega tedna.
4. Dnevi pred binkoštni, pred prazniki ss. Petra in Pavla, vnebovzjetja Marijinega, vseh svetnikov in čistega spočetja M. D. in pred Božičem.

III. Nadalje je privoljeno meso jesti:

1. Za celo škofijo, kolikratkoli zapovedan praznik na kak gori imenovan dan pade, o katerem je meso jesti prepovedano. (Tak dan je letos 15. avgust, ker praznik vnebovzjetja Marijinega na petek pade; tedaj se letos ta dan sme meso jesti.)

2. Za posamezne kraje, kolikratkoli kak somenj na tak dan pade. (V mnogih farah je po več raznih krajev, ki so eden od družega oddaljeni; tu polajšanje ne velja za celo faro, ampak le za tiste kraje, kjer se zaradi somenja večja množica ljudi skup shaja.)

3. Za posamezne osebe:

a) Razun pepelnične srede, zadnjih treh dni velikega tedna in dni pred binkoštni in Božičem se za vse druge dni polajšanje, to je privoljenje meso jesti, daje:

Delavcem v tovarnah (fabrikah) in v premogo- in rudokopih.

Popotnikom ki v kerčmah in gostilnicah jedo.

Tudi drugim, kateri n. pr. v mestih, terjih, itd. navadno v gostilnico na hrano hodijo.

b) Razun velikega petka se za vse druge dni tako polajšanje daje:

Železnikom konduktêrjem.

Vsem, ki z železnico potujejo in so prisiljeni na železničnih postajah v ondotnih gostilnicah jesti.

Tistim, ki zaradi zdravja v kopelih bivajo, njihovim ondi bivajočim družinam in poslom.

c) Vse dni, brez izjeme, smejo mesne jedi uživati:

Tisti, kateri so zaradi prevelike revščine jesti primorani karkoli dobé;

tudi drugi, ki v družinah služijo ali živé, kjer se postno ne kuha. Vendar naj gledajo, če je moč, da se vsaj veliki petek mesnih jedi zderže.

IV. Vse tiste postne dni v letu, o katerih je le enkrat najesti se pripuščeno, in ves štiridesetdanski postni čas tudi ob nedeljah, je vživanje rib in mesa pri ravno tistem obedu prepovedano. Treba se je ali mesa ali rib zderžati.

Razun tega v oziru postne zapovedi še naslednje določujem:

1. V jedi pritergovati si ni potreba: bolnikom, nadalje onim, ki težka dela opravljajo, slednjič onim, ki eden in dvajsetega leta še niso dopolnili, ali pa so šestdeseto prestopili.

2. Oni, katerih ne veže zapoved v jedi pritergovati si, smejo tiste dni, o katerih je to zapovedano, mesno jesti pa ne popolnoma prepovedano, — meso jesti, kolikratkoli med dnevom jed vživajo; nasproti pa smejo oni, katere zapoved v jedi pritergovati si veže, tiste dni meso le o poludne in tudi zvečer vživati, pa si zvečer po dolžnosti pritergovati.

3. Gospodje fajmoštri in spovedniki so pooblaščeni, o slučajni resnični potrebi prepoved o vživanji mesa še bolj zljajšati, vzlasti pa dovoliti, da se pri napravljanji postnih jedi, razun velikega petka in kvaternih petkov, mesto masla sme svinjska maščoba rabiti. Kdor misli, da mu je stalne dispense potreba, naj se zastran tega na škofijstvo obrne.

4. Tukaj navedena določila pa ne veljajo tudi za redovnike; oni se ravnaajo po svojih pravilih.

5. Vsi verni, ki se polajšanja zastran vživanja mesa poslužujejo, naj tiste dni štiridesetdanskega posta, o katerih meso jedo, petkrat „Očenaš in Češenamarijo“ na čast bridkega terpljenja in smrti Jezusa Kristusa moljijo. Vendar jim je na prosto voljo dano, mesto tega primerno miloščino dajati.

Prav velike širokosežne so polajšave, katere sveta Cerkev glede na posebne okoliščine današnjih časov vernim dovoljuje. Spominjaje se besed Gospodovih: „Moj jarem je sladak, moje breme je lahko“, od ojstrosti postne postave prijenja, sicer pa pričakuje, da bodo verni vsaj to malo zvesto, z vestno natančnostjo spolnovali. Predragi! da bode zmanjšana mera naših zatajevanj in zderževanj pri Bogu zaslužljiva, hočemo svoja majhna dela strinjati z neskončnim zasluženjem Gospoda Jezusa Kristusa in vseh Svetnikov Božjih; v tej združbi bo naša pokora Bogu dopadla, bode njegovemu sercu draga. Vedi pa vsak kristjan, da svojemu Gospodu stoji ali pade. Tedaj nikogar ne sodimo. „Meni gre maščevanje“, pravi Gospod. Večji je pred Bogom, kdor je večji v ljubezni. Povsem ostane vera, upanje in ljubezen; največji med njimi je ljubezen.

Milost in blagoslov Boga Očeta, Sina in svetega Duha naj ostane vselej nad vami. Amen.

Dano v Ljubljani v nedeljo pred pepelnico 23. februarja 1879.

Krizostom,

knezoškof.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. Some words like "Omi", "jedni", and "v" are faintly visible.

in ream

